

ELIZA ZET NAAMANS MELAATSHEID
OP DEN GIERIGEN GEHAZI OVER.

II KONING. V: 20-27.

Gehazi nu de jongen van Eliza den man Gods zeide, Ziet, myn heere heeft Naäman dien Syriër, belet, dat men uit zyne hand niet genomen en heeft, dat hy gebragt hadde: maar [zo waaragtig als] de HEERE leeft, ik zal hem naloopen, ende zal wat van hem nemen. Zo volgde Gehazi den Naäman agter na: ende doe Naäman zag dat hy hem naliiep, viel hy van den wagen af, hem te gemoete, ende hy zeide, Is 't wel? Ende hy zeide, 't Is wel; myn heere heeft my gezonden, om te zeggen, Ziet, nu straks zyn tot my twee jongelingen uit de zonen der Profeeten, van 't gebergte Ephraïms gekomen; geeft dog hen een talent zilvers, ende twee wissel-kleederen. Ende Naäman zeide, Believet u, neemt twee talenten, ende hy hielt aan by hem, ende bont twee talenten zilvers in twee buidels, met twee wissel-kleederen, ende hy leidese op twee van zyne jongens, dieze voor zyn aangezigt droegen. Als hy nu op de hoogte quam, nam hyze van hare hand, ende besteldese in een huis, ende hy liet de mannen gaan, ende zy togen henen. Daar na quam hy in, ende stond voor zynen heere; ende Eliza zeide tot hem; Van waar Gehazi? ende hy zeide; Uwe knegt en is nog herwaart, nog derwaart gegaan. Maar hy zeide tot hem: Ging niet myn herte mede, als die man hem ommekeerde van op zynen wagen u te gemoete? was 't tyd om dat zilver te nemen, ende om kleederen te nemen, ende olyfboomen, ende wyngaarden, ende schapen, ende runderen, ende knekten, ende dienstmaagden? Daarom zal u de melaatsheid Naämans aankleven, ende uwen zaden in een-

eeuwigheid: Doe ging hy uit van voor zyn aangezicht, melaatsch, [wit] als de sneeuw.

HEt is een klemmend woord van Paulus, schoon van **INLEIDING.** weinige gelooft: *Die ryk willen worden vallen in verzoekinge en den strik, en in vele dwaze en schadelyke be- geerlykheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang. Want de geligierigheid is een wortel van alle quaad: tot welke sommige lust hebbende zyn afgedwaalt van het gelove en hebben zig zelve met vele smerten doorsteeken.*

I Timoth. 6: 9, 10.

De *Gierigheid* behelst in 't gemeen een onmatige be- geerte naar al wat in de wereld is, begeerlykheid des vleesches, begeerlykheid der oogen en de grootsheid des levens. Maar in 't byzonder word hier bedoelt de ongeregelde liefde tot gelt, goud, zilver en allerlei rykdom.

Te regte genoemt de *Wortel van alle quaad*, zo der zonde, als der straffe. Zy is een wortel van alle dewyl hier in een kort begrip is van allerlei ongeregtigheid, en uit deze vuile bron menigvuldige snoodheden opwellen: zy is afgodendienst; want een gierigaart zet het goud tot zyne hope; en zegt tot het fyn goud, gy zyt myn vertrouwen: en liegen en bedriegen zyn haare gewone gezellinnen. Zy is een wortel van het quaad der straffe; die bittere beziën draagt: dewyl men hier door in den strik gevallen, zyne ziele niet alleen met veele smerten doorsteekt, maar ook wegzinkt in verderf en ondergang, tydelyk en eeuwig: want geen gierigaart zal Gods Koninkryk beërven.

Pf. 129: 36.

I Joh. 2: 16.

Kol. 3: 5.

Efes. 5: 5.

Job. 31: 24.

Marc. 7: 22.

I Kor. 6: 10.

Ter bevestiginge van een uitsprake, die de onder- vinding van ouds tot dezen dag toe gestaaft heeft, be- hoevenwe nu geen ander bewys, dan het voorbeeld van Gehazi. Hy gaarn willende ryk worden, valt in de verzoekinge en den strik en in een dwaze en schade-

276 ELIZA STRAFT GEHAZI MET MELAATSHEID.

2 Pet. 2:
vs. 3, 24.

lyke begeerlykheid: die wortel van geltgierigheid word in hem een wortel die galle en alsem opspruit; want hy het herte hebbende geoefent in gierigheid, en met gemaakte woorden een koopmanschap van Eliza makende, word een kind der vervloeking, en de melaatsheid van Naäman kleeft hem en zynen zade aan.

t'ZAMEN-
HANG.

In den t'Zamenhang hebbenwe dit kortelyk op te merken. Naäman, van zyne melaatsheid gereinigt, stelt zig voor het aangezichte van Eliza, en bied hem met aanhoudinge een geschenk aan: 't welk van den Profet edelmoedig en met een ernstige standvastigheid geweigert word: die hem, na het aanhooren van zyne betuiginge en verzoek, de vrede toewenscht: waar op Naäman vertrekt.

Nu hebbenwe te verneemen, hoe hy een weinig van Gehazi in zyne reize gestremt word; die den vloek van Naäman op zig laad, en met melaatsheid gestraft word.

VERDEE-
LING.

Bezienwe in dit deel der Heilige geschiedenis:

I. De misdaad van Gehazi. vers. 20-24.

II. Zyne straffe vers. 25-27.

VERKLA-
RING VAN
het I. DEEL.

Heeft ons de Heilige Schryver tot nog toe in Eliza een voorbeeld gegeven van een edelmoedige ziele, welke de schatten van deze wereld klein agt: in Gehazi, zynen knecht, zal ons een spiegel van een geldgierigen worden opgehangen, die het loon zyner ongerechtigheid ontfangt.

Zyne vleeschelyke overlegging word ons dus verhaalt: *Gehazi nu, de jongen van Eliza den man Gods, zeide: ziet, myn heer heeft Naäman, dien Syriër, belet, dat men uit zyne hand niet genomen heeft dat hy gebragt hadde. Maar [zo waaragtig als] de HEERE leeft; ik zal hem nalopen en zal wat van hem neemen.* vers. 20.

De persoon, die zig schandelyk vergrypt word ons beschreeven van zynen name en betrekkinge: hy was
Ge-

Gebazi, de knecht van Eliza den man Gods, van wien voorheen meermaal gemelt is: die zo lang in zyn Meesters s'chole verkeert hadde en zulk een uitnemend patroon van godvrugt in hem gezien: overzulks verplicht zynen Meester na te volgen en zyne eere op te houden: al 't welk diend om zyne misdaad te verzwaren, dewyl hy alle zyne betrekkingen schandelyk verzaakt.

Want dog hy zeide, gelyk een dwaas in zyn herte, Pf. 14: 1. met een snode overlegginge: *ziet, myn heer heeft Naä-* Kanttek. op
man, dien Syriër, belet, dat men uit zyne hand niet geno- Gen. 20: 11.
men heeft, dat hy gebragt hadde: maar de HEERE leeft,
ik zal hem nalopen en zal wat van hem neemen. Het komt hem hard voor, dat zyn heer dien Syriër, Naäman, hadde te rugge gehouden, toen hy zo gulhertig een geschenk aanbood, 't welk hy tot zulk een einde hadde medegebragt; zodat nog de Meester nog zyn knecht enig voordeel van die goeddadige hand ontvangen hadde. Maar hy wil zig deze schoone gelegenheid zo niet laten ontglippen; hy neemt onder eedzweeringe voor, hem te zullen nalopen, om iet van hem te ontfangen.

Het diend zo zeer niet tot ons oogwit, om vele aanmerkingen te maaken over de redeneeringe van dien veragtelyken mensche: 't zy ons genoeg, te melden; dat hier in een t'zamenknoping van vele ongerechtigheden was. Want 1. hy beschuldigt zynen heer van dwaasheid, die zig zulk een schone kans, om met goed fatsoen een geschenk te ontfangen, hadde laten ontglippen: 't welk, zo al niet zynen heere, ten minsten zynen knecht en de zoonen der Profeten goed hadde kunnen doen. 2. Hy geeft Naäman veragtelyk den bynaam van een Syriër, een naam zo hatelyk en smadelyk by Israël, wegens de hebzugt van Laban en den haat Deut. 26: 5. der Syriërs tegen Gods volk. 3. En nochtans is zyn goud en zilver zo veragtelyk niet in zyne oogen: neen, een gierige duivel zet hem aan, om Naäman iet af te

278 ELIZA STRAFT GEHAZI MET MELAATSHEID.

beedelen. 4. Hy durft zelve Gods Naam 'er toe misbruiken, om zig in zulk een boos opzet te sterken. Waar in 5. een spotagtige nabootling van zynen Meester was: Eliza hadde zig plegtig onder eede verbonden, niets van Naäman te zullen neemen; schoon die met een goedwillig herte tot hem gekomen was. Maar Gehazi, (schrikkelyk om te hooren!) verbind zig onder eede, dat hy Naäman zal nalopen en immers wat van hem nemen.

vers. 16.

Zo hebben de beste Meesters wel eens slegte discipels; onder andere in dezen Gehazi en Judas Iskarioth blykbaar, door den zelven geest van gierigheid gedreven: in zo verre dat hy Maria berispen durft wegens verquistinge, daar hy onder schyn van voor de armen te zorgen, zyne beurs beminde. Zo mag men hier uit enigermate giffen, met welk een oogwit die beide hunne Meesters zyn nagevolgt. En wie kan 'er dan aan twyffelen, of 'er een leering des H. Geests nodig zy met een sterke hand, zal men in de waarheid geheiligt worden?

Joh. 12:3-6.

Gehazi ondertussen laat het niet blyven by zulk een redekavelinge; maar de begeerlykheid in hem hebbende ontfangen baart zonde: want zonder zyn Meesters kennis of verlof, zo volgde Gehazi Naäman agter na. vers. 21. buiten twyffel door de heerschende kragt van zyne begeerlykheid geweldig voortgedreeven, die hem wakker voorthielp, om Naäman met zynen trein in te halen.

En doe Naäman zag, dat hy hem naliep, viel hy van den wagen af hem te gemoete; dat is, hy haastte zig om van den wagen af te klimmen, volgens een gewonen spreektrant by de Hebreeuwen; en om hem te gemoete te gaan. Waarlyk een grote verneederling in dezen Naäman! maar hy cerde in den knegt zynen Meester, en in Eliza den God van Israël.

Hem ontmoetende zeide hy: is 't wel? eigentlyk, Kap. 4: 26. is 't vrede, en staan alle zaken wel? van welk formulier

voor-

voorheen gesproken is. Hy zag Gehazi hem snellyk inhalen, dies ryft in hem enige bekommering, hoe het te Samaria of by zynen Meester staan mogte, en of hem eenig ongeval getroffen hadde.

Maar Gehazi strykt hem aanstonds deze zwaarigheid van 't herte: want *hy zeide: 't is wel: alles is in vrede. vs. 22.*

En hier op haast hy zig, om het oogwit van zyne reize te bereiken; vervolgende aldus: *myn heer heeft my gezonden, om te zeggen: ziet nu straks zyn tot my twee jongelingen uit de zoonen der Profeten van het gebergte Efraïms gekomen, geef dog hen een talent zilvers en twee wisselklederen.* Zo gedraagt hy zig als een gezant van Eliza gezonden, om uit zynen name een geschenk te begeeren voor twee arme leerlingen van de Profeten, die quasi den Profet onverwagt waren overgekomen.

Waar in Gehazi zig niet alleen aan meer dan eene leugen schuldig maakt, maar ook den Profet in zyne agtbaarheid aantast, als of die zynen eed gebroken hadde en van gevoelen ware verandert, nu begeerende, 't geen hy voorheen hadde afgeslagen. Maar dit leugenagtig verzoek schaamde zig zelve, want wat waarschynlykheid was 'er in, dat de Profet voor arme leerlingen zo veel geld en zulke kostelyke klederen zoude verzoeken? zulk een praal paste gene scholieren. Dog Gehazi is de eerste en de laatste niet, die zig aan onbeschaamde verdigtselen schuldig maakt. *

Dog

* „Hoc est proprium pseudoministrorum permulta fingere & mentiri. Gehazi quoque Romanensis identidem facit: etenim Caput omnium se mentitur primo, deinde se a Christo missum esse, nam se vocat apostolicum --- Vult postea Ecclesiam mutasse consilium, ut cum prius non acceperit latifundia, civitates, provincias & regna, nunc illa possideat, vi occupet & retineat; quod mutata sint tempora; quod ad Episcopos, Cardinales & Papas venerint permulti aulici, moriones, gnatonos, meretrices, milites, exercitus; quos omnes oportet alere & ditare. „ &c. *Martyr* h. l. p. 244.

280 ELIZA STRAFT GEHAZI MET MELAATSHEID.

Dog het lust Naäman niet, dit nauwkeurig te onderzoeken: maar verblyd, dat hem aanleiding gegeven word om enige wedervergelding van liefde te doen, openbaart hy zyne edelmoedigheid: vers. 23. *En Naäman zeide, belieft het u, zo gy wilt, ik verzoeke u daar om, neem twee talenten, opdat elk van de zoonen der Profeeten een talent ontfange.*

En wanneer nu Gehazi de rolle van een geveinsden speelde en zig mogelyk wat agterlyk hield, als of hy daar toe genen last hadde ontfangen, *hield Naäman by hem aan, moettende hem dit geschenk als opdringen: en bond twee talenten zilvers in twee buidels met twee wiskleederen: ja om zyne agting voor den Profeet en zyne genegenheid voor zynen gezante te meer te ontdekken, leide hy die op twee van zyne jongens, die dezelve voor het aangezigt van Gehazi droegen; naar Samaria.* Waar in Naäman een Vorstelyke edelmoedigheid, en de merktekenen van een goeden Aalmoezenier ver- toont, van Paulus opgegeeven 2 Kor. 9: 6, 7. *Die in zegeningen zaait zal ook in zegeningen maajen: want God heeft een blymoedigen geever lief.*

Bezien wy hier tusschen beiden het groot onderscheid tusschen deze twee mannen. Gehazi was een Israëliet uit den zade van Abraham naar het vleesch: maar Naäman een Heiden, een Syriër. Gehazi zo lang onderweezen in de schole van zynen meester Eliza: Naäman een nieuweling, die slegs weinige woorden van Eliza gehoord hadde. En nochtans is Gehazi een overtreder, en Naäman een onderhouder van de Wet. Hoe wel van passe mogte Paulus zeggen! *de Besnydenis is wel nut, indien gy de Wet doet: maar indien gy een overtreder van de Wet zyt, zo is uwe besnydenis Voorhuid geworden. Indien dan de Voorhuid de regten van de Wet bewaart, zal niet zyne voorhuid tot een besnydenis gerekent worden? En zal de Voorhuid die nit de nature is, als zy de Wet volbrengt*
u [niet]

u [niet] oordeelen, die door de letter en besnydenisse een overtreeder van de Wet zyt? Rom. 2: 25-27.

Gehazi, dien togt zo voorspoedig hebbende volbragt, is ook bezorgt, om dien schat te bergen; en wel zo, dat vooral Eliza hier van niets ontdekke: dit word verhaalt vers. 24. *Als hy nu op de hoogte quam, nam hyze van hunne hand en besteldeze in een huis: en hy liet de mannen gaan en zy togen heen.* Om ons met gene andere vertalingen op te houden, schynt de zin eenvoudig te zyn; dat, wanneer zy op een hoogte of heuvel by Samaria gekomen waren, Gehazi de knechten van Naäman van dit pak hebbe ontlast en weder heen gezonden, opdat niemand dit merken mogte. Waar op hy dien schat in zyn eigen of een bekend huis te Samaria geborgen heeft; om daar in verzeekeringe te worden bewaart, ter tyd hem gelegenheid geboren wierde, om hier van zyn gebruik te maken, tot zulke eindens, als Eliza hem zeggen zal.

In welken gansch handel Gehazi een nadrukkelyke proeve van zyne dwaasheid ontdekt, die deze dievery voor zynen Meester verbergen wil; daar hy wiste, dat die zo veele goddelyke openbaringen ontving: of zo het al voor zynen Meester verholen bleef, vreesst hy dan niet het alziend oog van God, voor Wien alle dingen Heb. 4: 13. naakt en geopent zyn?

Voor al bezienwe hier in een klare bevestiging van Jakobus tale. *Een iegelyk word verzogt, als hy van zyne eigene begeerlykheid afgetrokken en verlokkt word. Daar na de begeerlykheid ontfangen hebbende, baart zonde en de zonde voleindigt zynde baart de dood.* Daar ons zeer aardig de onderscheidene trappen van de verleidinge der zonde uitgebeelt worden, in Gehazi zichtbaar: de vuile begeerlykheid trok het verstand af door valsche redeneeringen van de nodige oplettenheid: de *genegenheden* wierden verlokkt door de geschenken van Naäman, als een

Kap. 1:
14, 15.

Owen
inw. zonde
Kap. 8. en
volg.

282 ELIZA STRAFT GEHAZI MET MELAATSHEID.

lokaas, naar welke zyne begeerlykheid hapte: hier door wierd *de wille geforceert, om te ontfangen* en toestemming te geven: en nu is 'er niets, dat de begeerlykheid hinderen kan, om te *baaren* door het volbrengen van de begeerlykheid des vleesches: hier op zal de *dood volgen*, zo hy niet bekeert word. Hoedanig een t'zamenhang der zondige begeerlykheid men ook in Achan opmerken kan. Jofua 7: 20, 21. Och! dat wy leeren te waken en te bidden tegen zulk een listigen vyand, opdat wy niet in verzoeking komen!

II. DEEL. De Goddelyke Voorzienigheid zal deze misdaad niet onbekent, nog ongestraft laten; maar in Gehazi een doorlugtigen spiegel oprigten, hoe zeer zyne ziele de gierigaarts en de leugenspreekers hate. Daar wy eerst hebben te beschouwen de ontdekking van Gehazi's misdaad en dan het oordeel van den Profet aan hem aangekondigt en uitgevoerd.

De Aanleiding tot ontdekking van zyn schandelyk wanbedryf gaf de onbeschaamtheid van Gehazi: vers. 25. *Daarna quam hy in en stond voor zynen heere.* Na een korte tusschenpoze komt hy weder tot zynen heere Eliza, en stelt zig voor zyn aangezichte naar de gewoonte van de knechten, om zynen welbehaagelyken wille te verneemen. Maar met welk een herte verschynt hy voor zynen heere; dien hy zo schandelyk by Naäman belogen en onteert hadde? Waarschynlyk met het zelve gemoed, waar mede Judas Iskarioth Jesus kuste; Dien hy zo even voor een kleine somme verraden hadde.

Eliza, dien vermeetelen voor zyne oogen ziende, *zeide tot hem: van waar Gehazi?* Het schynt, dat hy langer dan naar gewoonte was uitgebleeven: waar uit Eliza aanleiding neemt, om te onderzoeken, van waar hy quam? niet als of de rede hier van aan Eliza onbekent was; maar om dien stouten leugenaar en dief te overtuigen en ernstig in 't herte te grypen: even byna
als

als Jesus daar na den verrader Judas vroeg: *Vriend*, Matt 26:50.
waar toe zyt gy hier?

Gehazi dus gevraagd, *zeide* tot hem: *uw knecht is nog herwaart, nog derwaart gegaan.* Zo voegt hy niet alleen de eene leugen by de andere, maar toont ook zyne uiterste onbeschaamtheid, dat hy voor het aangezichte van den Man Gods durft liegen: hy toont een hoeren voorhoofd, dat weigert schaamrood te worden. Dat Jer. 3: 3. zweemde vry naar de zonde van Ananias en Safira, wier herten door den Satan vervult wierden om den Hand. 5: 3. H. Geest te liegen, uit den zelven wortel van geltgierigheid: althans dit komt voort uit den vader, den Joh. 8: 44. duivel, die een leugenaar is: wiens eigen werk is liegen en bedriegen.

Zo trekt de eene zonde de andere na zig door een t'zamenknooping van ongerechtigheid, en legt 'er op toe om de ziele te verharden: daar Paulus zo ernstig tegen waarschouwt. Heb. 3: 12, 13. *Ziet toe, broeders, dat niet t'eeniger tyd in iemand van u zy een boos ongelovig hert, om af te wyken van den levenden God -- op dat niet iemand nit u verhard worde door de verleidinge der zonde.*

Maar Eliza laat zig zo niet afzetten: hy grypt hem in het herte met een woord van ontdekkinge en overtuiging: vers. 26. *Maar hy zeide tot hem: ging niet myn hert mede, als die man zig omkeerde van op zynen wagen u te gemoete?* Sommige van de Uitleggersen vatten den Schmidt zin dus: *ging myn hert niet van my uit wegens smerte h. l.* en ongenoegen, wanneer my de HEERE uw gedrag omtrent Naaman openbaarde? Maar eenvoudiger hebben de Onze den zin dus begrepen: „Eliza wil zeggen: heeft my de HEERE niet in den geeste te kennen gegeven en in een gezigte vertoont, waar gy gegaan zyt, wat gy gesproken, gedaan en ontfangen hebt, als of ik zelve in persoon daar by geweest ware en alles met myne oogen gezien hadde?„ In den zel-

284 ELIZA STRAFT GEHAZI MET MELAATSHEID.

ven zin word byna deze spreekwyze van Paulus genomen 2 Kor. 5: 3, 4. en Kol. 2: 5. *wel met het lichchaam afweezende, maar met den geeste tegenwoordig.* En opdat Gehazi niet twyffelen mogte aan de nauwkeurige wetenschap van den Profet, houd hy hem Naämans gedrag duidelyk voor oogen, die hem schielyk van den wagen was tegen gekomen.

Om hem nu nader van de schandelykheid van zyne misdaad te overtuigen, opent hy den grond van zyn herte met deze tale: *Was het tyd, om dat zilver te nemen en om kleederen te nemen, en olyfboomen en wyngaarden en schaapen en runderen, en knechten en dienstmaagden?* Zo brengt hy hem onder het oog, niet alleen welke geschenken hy hadde ontfangen, maar ook in welk een ziels-gestalte hy die begeert hadde; namentlyk, om hier voor olyf- en wyngaarden, klein en groot vee, mitsgaders dienftboden te kopen, en zig dus als een ryk en aanzienlyk man in 't midden van Israël voor te doen: want alle deze genoemde dingen worden onder de voornaamste en begeerlykste inkomsten van Kanaän getelt, blykbaar uit Jothams gelykenisse en het Tien-Ex. 20: 17. de Gebod.

Rigt. 9:
8-13.

Ex. 20: 17.

Bezittingen die juist niet te verwerpen zyn, wanneer met een goed recht verkreegen en van God uit een Vaderlyke hand worden geschonken: vooral met betrekkinge op Israël, aan 't welke Kanaän met zyne volheid was toegezegd, als behoorende tot de goederen van het Oude Verbond, en den gelovigen een onderpand van geestelyke zegeningen: maar nu van Gehazi gansch ontydig begeert: *was het tyd, om dat te nemen--?* zegt de Profet: hoe onredelyk en ontydig is deze uw handeling! daar ik alle de wenschelyke dingen der aarde verlaten hebbe, om Elia aan te kleeven en den HEERE te dienen; zult gy, die zo lang in myne leerschole geweest zyt, nu my verlaten en de tegenwoor-

woordige wereld lief krygen! zult gy, myn discipel, ^{2 Tim 4:10.} zulk een vlek uwen Meester aanwryven? zult gy nu nederwerpen, 't geen ik gebouwt hebbe, en de heerlijkheid van Israëls God verdonkeren, door geschenken op mynen name te ontfangen?

Dewyl nu de misdaad van Gehazi zo zwaar was, behaagt het den HEERE die voorbeeldig te straffen: gelyk verhaalt word; vers. 27.

Dit oordeel spreekt Eliza over hem uit: *Daarom zal u de melaatsheid van Naäman aankleeven en uwen zede in eenwigheid.* De zin van deze woorden word van de Onze dus eenvoudig opgegeeven: „de melaatsheid, welke Naäman gehad heeft, zal op u en uwe kinderen komen tot een exempel van Gods regtvaardige straffe over gierigheid, simonye en leugentale. „

Hier uit blykt, dat Gehazi getrouwt was en kinderen hadde of zekerlyk gewinnen zoude: en nader, dat Naämans melaatsheid in den zelve trap Gehazi en zynen zede zoude aankleeven, zo lang 'er nakomelingen van hem zouden zyn; schoon de Joden dit zoeken te verzagten. Zo behaagt het den HEERE meermaal de ongeregtigheid der vaderen te bezoeken aan de kinderen in het derde en vierde geslagte der geene die Hem ^{Ex. 20: 5.} haaten.

Inzonderheid hebbenwe hier de evenredigheid van deze Goddelyke strafoefeninge op te merken, begrepen in het wordeken: *Daarom*, als of Eliza tot hem zeide: gy hebt een deelgenoot willen worden van Naämans gelt; nu zult gy ook een deelgenoot zyn van zyne melaatsheid: gy had lust om als een aanzienlyk man in 't midden van Israël te verkeeren; nu zal uw hoogmoed worden gestraft en gy uit de vergaderinge van Israël worden uitgeschupt: gy hebt uwe onreine begeerlykheid in den geeste aangequeekt; nu zal uw lichaam ook verontreinigt worden. Vooral, gy hebt

mynen dienft en de heerlykheid van Jehova verontreinigt, zo veel in u is; daarom zult gy zelve onrein zyn, en hier in met Mirjam gelyk staan, die Mofe in de waardigheid van zyn Profeetis-ampt aantafte, en daarom met melaatsheid wierde geflagen: opdat Jehova in dit oordeel mogte geheiligt worden.

Num. 12:
1-10.

En dit oordeel fpreekt Eliza over hem uit, niet in een haaftigen toorne of een bitter gemoed, door onreine wraakzugt aangedreeven: maar door een byzondere drift des H. Geefts, ja als een Profeet des Allerhoogften kondigt hy hem aan den dag der wraake onzes Gods: opdat niemand deze ftraffe aan het geval mogte toefchryven, maar Gods vinger daar in bemerken; Wiens heerlykheid 'er aan gelegen lag; dat 'er een doorlugtige fpiegel der goddelyke wrake opgehangen wierde; niet alleen voor het oog van het afvallig Ifraël, 't welk in den zelve grond met Gehazi ftond; maar ook tot ontroering en befchaming van alle zodanige kooplieden, die met de gaven des Geefts koophandel willen dryven. En in zo verre mogenwe zeggen, heeft Eliza, als een liefhebber van Gods eere, dit

Pf. 58: 11. oordeel toegestemt met blydfchap en toejuichinge.

De HEERE bevestigt ook het woord van zynen knecht: *Doe ging hy uit van voor zyn aangezichte, melaats, [wit] als de sneeuw.* Het blykt niet, dat Gehazi iets tot zyne verfchooning heeft bygebragt: hy zwygt; dewyl fchaamte en fchande hem hadde overdekt: trouwens, de melaatsfe moefte de bovenfte lippe bewimpelen; ten verhoog, dat alle mond gefloopt is en de geheele wereld voor God verdoemelyk. *Hy gaat dan uit van voor Eliza's aangezichte, als een onreine, die van de vergaderinge van Gods volk moefte afgezonderd worden, en die de tegenwoordigheit van zynen Meefter niet langer konde dragen.*

Lev. 13: 45.

Rom. 3: 19.

Lev. 13 en

14.

En wel melaats, *[wit] als de sneeuw*: zynde de zwaarste

ste foorte van melaatsheid, waar mede ook Mirjam ge- Num. 12:
slagen wierde, bleek als de dode, als of zy met sneeuw 10, 12. met
overdekt ware. de Kanttek.

Komt iemand dit oordeel over Gehazi hard voor: die weete; dat niets ondoorzoekelyker is, dan Gods oor- Rom. 11: 33.
deelen: en dat in dit bedryf van Gehazi een t'zamen-
loop was van velerlei snoodheden: 't zy men den per-
foon beschouwe, die zig schuldig maakt; 't zy de mis-
daad zelve, een t'zamenknooping van ongerechtigheid;
misbruik van Gods name, ongeregelde lust, begeer-
lykheid der oogen en de grootsheid des levens, gierig-
heid, leugen, bedrog, ontrouw aan zynen Meester,
enz. 't zy men lette op de naadeelige gevolgen, en de
schade die de zaak van God hier door lyden konde on-
der de Syriërs: met een woord, hy hadde zo wel, als
daar na Ananias, tegen den Heiligen Geest gelogen, Hand. 5: 3.
en stond in den zelve grond met den geltgierigen Ju- Hand. 1: 18.
das en Simon den toveraar. Billyk derhalven gestelt en kap. 8.
tot een Spiegel der Goddelyke wrake.

Zo moet niet alleen Naäman maar ook gansch Sa- BETOGING.
maria en Gehazi weeten, dat Eliza een Profet is in vers. 8.
Israël, die niet alleen den snoden handel van zynen
knecht ontdekt door een Goddelyke openbaringe; maar
ook Gods wraak aan dien vleeschelyken mensche aan-
kondigt, tot verheerlyking van Jehova in het midden
van het afvallig Israël, 't welk in Gehazi een voorbeeld
konde zien, van 't geene hen zoude overkomen, die
de leerschoolen der Profeten versmaadden, van de be-
lydenisse der waarheid afvielen, en den dienst van God
verreilden voor hunne vleeschelyke belangen.

Wilde men nu hier in een Verborgenheden zoeken, BEDENKIN-
die zal zig van zelve uit den t'Zamenhang opdoen. GEN OVER
Want vertoonde de reiniging van Naäman in de Jor- den GE-
dane, dat vele Heidenen zouden worden besprenkt met HEIMZIN.
Jes. 52: 15.
Jesús bloed en Geest: de overzetting van Naämans me-
laats-

laatsheid op Gehazi zal ons dan kunnen aanwyzén, hoe de geestelyke melaatsheid der Heidenen zoude worden overgebracht op het afvallig Jodendom, door een regtmatic oordeel van den Meerderen dan Eliza, Jesus Christus: gezalft met den Geest des HEEREN en gezonden niet alleen om uitteroepen het jaar van des HEEREN welbehagen, maar ook den dag der wrake onzes Gods. Een stuk dat Paulus uitvoerig beweert Rom. 11.

Althans Gehazi, de knegt van Eliza, maar een trouwloos en gierig leerling, geeft ons een afbeelding van het vleeschlyk Jodendom, van ouds bekend als knekten des HEEREN, eerst in de scholen der Profeteen, en daarna van den Opperleeraar zelve onderweezen, maar trouwlooze, leugenagtige, gierige, enz. Dat leeren Pfalm 50. en 57: 15. zo vele klagten der Profeteen: en gewis, het stond niet beter in Jesus tyden; want onder de zonden der Fari-Matt. 23: 25. zeeuwen word niet alleen hunne valscheid, maar ook Luc. 14: 18, hunne geltgierigheid duidelyk opgetelt: snoodheden 19. en 16: 14. die zo verre liepen, datze trouwloos koophandel hebben gedreeven met den Uitnemensten van alle Profeteen. Mal. 2: 11.

Des zy door een regtmatic oordeel van God, met een murmureerende Mirjam en een trouwlozen Gehazi, zyn melaats geworden: want de vloek van God is over hen gekomen, welken zy zig zelve hebben toegewenscht; roepende: *Zyn bloed [kome] over ons en over onze kinderen!* gelyk dit reeds van hen voorzegt was Pfalm. 109. en voor al nadrukkelyk Jerem. 6: 13-15. en Kap. 8: 10-12. *Van den kleinsten aan, tot den grootsten toe pleegt een ieder van hen gierigheid: van den Profeteet aan tot den Priester toe bedryft een ieder van hen valsheid. - - Zyn zy beschaamt, omdat zy grouwelen bedreeven hebben? ja zy schamen zig in 't minste niet en weeten niet schaamrood te worden. Daarom zullen zy vallen onder de vallende, ter tyd hunner bezoekingé zullen zy struikelen: zegt de HEERE.*
En

En dit geeft ons een gevoegzame aanleiding tot een TOEPAS-
nadere toeigening. SING.

Och of dit getuigenis van den Profeet ook niet op onze dagen palte! *Van den kleinsten aan tot den grootsten toe pleegt een ieder van hen gierigheid.*

Waarlyk, onder alle de zonden, welke als een vloed ons Nederland hebben overstroomt, is de Geldgierigheid geene van de minste. Beschouwt groote en kleine, menschen van allerlei orde en staat; wie is byna van dezen grouwel vry? wie bid den Mammon niet aan? Begeerlykheid des vleeschs, begeerlykheid der oogten en de grootsheid des levens zyn genoegzaam overal ingedrongen, de wereld heeft het hert van de wereldlingen betoverd, en het geld is 'er de ziel en het leven van. Dit is die groote Diana met hare zilvere tempelen; die grote afgod, daar zig elk voor nederbuigt, zettende het goud tot zyne hope en het fyn goud tot zyn vertrouwen. Dit is het gewoon onderwerp van de verborgene overleggingen des herten; het voorwerp van de dagelykse bedryven, in plaatse van met het tegenwoordige vergenoegd te zyn, door regt of onregt goederen te verzamelen, huis aan huis en akker aan akker te trekken, en gieriglyk te happen naar den overvloed. Hand. 19: 24, 28.

Het zoude enigermate draaglyk zyn; by aldien men, in navolginge van Gehazi, alleen zyn voordeel zogte te doen met het geen een mildadige hand ons vrywillig aanbod, al liepen 'er enige konstenaryen onder. Maar het geldgierig hert weet alle dagen zulke gunstige gelegenheden niet op te jagen: het moet andere wegen inslaan, om door list of geweld goud en zilver by een te schraapen; om het of als een gierige vrek in duistere schuilhoeken te verbergen; of zig als een ryk man met een zwier van grootsheid voor te doen, in wisselkleedren, fluweel, zyde, fyn lynwaat, huisgeraaden en een kostelyke tafel, in praalgebouwen, lusttuinen, paarden, Luk. 16:19.

wagenen en dienstboden; met een woord, in een vrolyk en pragtig leven naar de eeuwe dezer wereld, om dus des HEEREN goed in zyne wellusten door te brengen.

Schoon ik weinig hope hebbe, iets te zullen toebren- gen, om zulk een algemeenen vloed te steuiten; zoude het egter van nuttigheid kunnen zyn, den zodanigen het dwaze, schandelyke en gevaarlyke van zulk een razer- nye voor ogen te stellen, ofze tot inkeer mogten komen.

1. Wat een dwaasheid! zyn geld uit te weegen voor 't geene geen brood is, en zynen arbeid voor 't geene niet verzadigen kan; en zo iets na te jagen, 't welk ons nog wys, nog heilig nog vergenoegd kan maken, veel min bestendig byblyven; maar veel eer door tusschen- komste van de verdorvenheid geschikt is, om de ziel al meer te verderven, het verstand te verblinden, het oor- deel te benevelen, de zinnen te betoveren, het hert af- keeriger van God en de genegenheden vleeschlyker te maken; ja de ziel eerst met ontelbare smerten te door- steeken en dan met arends vleugelen weg te vliegen.

2. Wat een schandelyke zaak! zyn hert te zetten op zo iets, 't welk veel minder is dan onze redelyke ziel; ja een wortel van alle quaad; vermits hier uit liegen, be- driegen, geveinstheid, misbruik van Gods name, mein- eedigheid en diergelyke grouwelen zo ligt opspruiten.

3. Is dit zo schandelyk voor een redelyk schepsel, gelyk de verstandigste onder de Heidenen zelve hebben erkend:* hoe veel te meer voor zulk eenen, die den naam van

* Wie lust heeft om een groot getal van gewigtige Spreuken der Heidense Wysgeeren tegen de *geldgierigheid* als in een bun- delken vergadert te zien, kan te regt geraken in *Stobaei Sentent. ferm. 10.* De beroemde Heer *Picquet* tekent 'er dit kortelyk van aan. „De Heidenen hebben haar niet minder gedoemt: zy zei- den, dat de gierigheid de pest was van het menschelyke geslag- te, datze de Ryken en Statendommen omkeerde en de moeder was

van een Christen draagt, die Jesus *zinen Heere* noemt, die in zyne leerschoole onderwezen is, en onder de bedieninge van dat Evangelie leeft, waar in geestelyke, hemeliche, eeuwige goederen worden aangeboden, die de schatkameren van de ziele kunnen vervullen: zulke weezentlyke goederen te verfmaden en voor ydelheden te verreuillen, wat is dat anders, dan met een onheiligen Esau zyne eerstgeboorte te verkoopen voor een s'chotel moes!

Hebr. 12: 16, 17.

4. Ja maar ook, hoe gevaarlyk! Al zoekt gy uwe geldgierigheid en onbehoorlyke winste; met Gehazi, heimelyk te verbergen: Gods oog gaat egter overal met u, het dringt tot de diepste schuilhoeken door, en zal alles eens stellen in het licht zyns aanschyns. Hy zal ter regter tyd met u richten en u in het herte grypen. Dan zult gy schuldig uitgaan.

Pf. 109: 7.

5. Dit is dog van allen het naarfte: gy zult als een melaatse eens geheel uit de gemeenschap van God en zyn geestelyk Israël worden uitgestooten, en met den vloek worden overdekt als met een kleed: want *geen dief, geen gierigaart, geen rover zal Gods Koninkryk beërven*: maar wie het hert heeft geoefend in gierigheid, word een kind der vervloeking. En wel even *daarom*; omdat gy de aarde boven den hemel verkozen hebt, en den vloek liever gehad dan den zegen.

Luk. 12: 20.

1 Kor. 6: 10.

2 Pet. 2: 14.

Pf. 109: 17.

Byaldien het nu ons ware geopenbaart, dat gy onder den vloek met Gehazi besloten zyt, en dat uwe melaatheid u in eeuwigheid zal aankleeven: het was dan vrugtelooos een woord verder tot u te spreken; men mogte u slegs met medelyden en heiliginge van Gods oordeel naazien.

O o 2

Maar

was van alle schandelyke bedryven, dat een gierigaart een verflindend heeft is, erger dan een rover; en dat niets meer de lafheid van zyn gemoed bewyft, dan den rykdom te vuurig te be-
minnen:,, enz. *Pictet* Christel. Zedek. p. 747.

Maar dewyl ons zulks onbekend is, en wy weeten, dat dit een getrouw woord is en aller aannemingwaardig, dat Jesus Christus is gekomen, om de voornaamste der zondaaren te zaligen; zo roepenwe u toe: *Verlaat uwe slegtigheden en levet en treedet in den weg des verstands.* Leert dog, ook uit deze proeve, uwe geheele melaatsheid met een gevoeligen indruk kennen, opdat uw mond gestopt worde: komt met den verloren zooné, die zig lang met zwynen draf gevoed hadde, tot u zelve en belyd uwe dwaasheid met een verbrooken herte voor den HEERE: ja wiltge iets van dien Syriër Naáman overnemen, leert van hem, langs welk een weg gy van uwe melaatsheid moet gereinigt worden, namentlyk, door een geheele indompeling in de Jordane, om nu in den vindens tyd gereinigt te worden in de Fonteine van Jesus bloed en water.

1 Tim. 1:15.
Luk. 15:
15-18.

Hoe wenschelyk, dat de overblyffels van zulk een snoode geldgierigheid niet meermaalen Jesus leerlingen en knegten zelve heimelyk of opentlyk aankleefden!

Al valt het zo ligt niet in een herboren mensche, dat hy langs onbetamelyke wegen, door liegen, bedriegen, steelen en diergelyke snootheden zyne bezittingen tragte te vermeerderen: egter hoe listig of geweldig word het hert van Gods volk door hunne eigene binnen liggende begeerlykheid overrompeld, afgetrokken en verlokt! vooral wanneer een gelegene verzoeking hen voorkomt en de verdorvenheid aansteekt; en wee hen, wanneer de begeerlykheid hebbende ontfangen, zonde baart!

Jak. 1: 14,
15.

Willenwe beknopt eenige van de Wegen naspeuren, langs welke de begeerlykheid werkt en woeld.

Zy weet vooraf vele vleeschelyke redekavelingen in het herte in te werpen, niet ongelyk aan die van Gehazi.

1. Zy trekt het verstand af van Jesus leerschole en zyne hemelsche waarheden; zodat het oog te duister word, om de nodige waakzaamheid en opmerkzaamheid aan te wen-

wenden. 2. Dan steld zy de goederen der wereld als aangenaam en voldoende voor aan 't vleeschelyke deel der genegenheden, en weet die wonderlyk te vergulden en op te fieren, met inweringe van vele verbeeldingen daar omtrent en gedagten der ydelheid.* 3. Zy verbergt het alziend oog van God en 't gevaar dat in de rykdommen steekt, ten minsten zy legt 'er op toe, dat die zaaken niet zwaar op de ziele wegen; aan de andere zyde toont ze, hoe gemakkelyk de aardse goederen te bekomen zyn, en welke voordeelen die ons zelve en andere konnen aanbrenghen; met duizend diergelyke konstenaryen; gelyk een engel onder het aas verborgen word. 4. Ja het verleidend hert weld somtyds nydige gedagten op tegen de Goddelyke bestelling in dezen, en tegen den voorspoed der godlooze: konnende niet dulden dat ver- Psalm. 73.
agte Syriërs het vette bezitten, en dat het Israëls Gods zo schaars bedeeft is.

Het verstand dus afgetrokken en de genegenheden zynde verlokt langs deze en diergelyke wegen, is het hert in 't uiterste gevaar, om de begeerlykheid te ontfangen; en komt 'er gene hulpe van boven, men jaagt met een heftige drift de wereld na; om met Gehazi 'er iet van te nemen, tot vleeschelyke verlustiging of hoogmoed.

Het onbeschaamste van allen is, dat de ziel zig nog verstouten durft, om met hare godsdienstpligten, gelyk als voorheenen, voor des HEEREN aangezichte te verschynen; als ofze nog herwaart nog derwaart gegaan was.

Is 'er de een of ander, die van den Heere Jesus tot de wereld is afgezworven, en wie durft zig vry pleiten? dien dagvaarden wy uit zynen name, om u voor zyn aangezichte te stellen en deze zyne taal ter herte te ne-

O o 3

men:

* Ik weete niet, dat iemand dit konstiger heeft uitgevoerd; dan de Decker in zyn hekeldicht, genaamt, *Lof der Geldzugt.*

- Jer. 2: 5. men: Wat onregt hebt gy aan My gevonden, dat gy verre van My geweeken zyt, en hebt de ydelheid nagewandelt en zyt ydel geworden? Of om de taal van Eliza na te volgen: „Van waar komt gy, omzwerende ziel? Durft gy voor My betuigen, dat gy nog herwaart nog derwaart geweest zyt? Ging myn oog niet met u, toen gy van My afhoereerde en de begeerlykheden der wereld te hittig najaagde? Was het tyd voor u, om goud en zilver te nemen en uwe aardse belangen zo heftig aan te kleeven? daar Ik het begeerlyke der aarde verlaten
- 2 Kor. 8: 9. hebbe en arm ben geworden om u ryk te maken? Zult
- 2 Tim. 4: 10. gy My verlaten en met Demas de tegenwoordige wereld lief krygen? Zult gy, die u voor mynen leerling uitgeeft, zulk een vlek uwen Meester aanwryven? Zult gy die schatten van de wereld najaagen, daar Ik door myn kruis veragting op geworpen hebbe, en welke Ik
- Owen geeft. gez. kap. xi. in myne vrymagtige Voorzienigheid in een meerdere mate aan de blinde heidenen en myne grootste vyanden
- Spr. 3: 14- en 8: 19. meermalen in handen geve? Is myne vrugt niet beter, dan uitgegraven goud, en myn inkomen dan uitgelezen zilver? En vrees gy niet, dat die melaatsheid u
- Hand. 8: 20. geheel zal aankleeven, en uw geld met u ten verderve zal zyn? „

Och! dat dit woord van Jesus, door den Geest in 't herte gebragt, u nog levendig en kragtig ware, scherp-
 Heb. 4: 12. fnydender dan enig tweefnydend zwaard! Datge u zelve schuldig kendet met walginge, zelfs verfoejinge en veroordeeling, met een droefheid naar God, werkende

2 Kor. 7: 10. een onberouwelyke bekeering tot zaligheid! Datge met

Mark. 14: 72. Gehazi, of liever met Petrus, uw hooft met beschaamtheit bedekkende, *uigingt* en bitterlyk weendet; en

Luk. 22: 62. volgt dan dien Goddelyken raad: Jef. 1: 16-18. *Wascht*

Zach. 13: 1. *u, reinigt u*, als een geheel melaatse in de Fonteine, *doed de boosheid uwer handelingen van voor myne oogen weg: - Komt dan, en laat ons t'zamen richten, zegt de HEERE,*

al waren uwe zonden als scharlaken, zy zullen wit worden als sneeuw: al waren zy rood als karmozyn, zy zullen worden [als] witte wolle.

Ontfangt nog ten besluite, gy alle die den HEERE vreeft, dit woord van vermaninge en bestieringe.

Uw wandel zy zonder geldgierigheid, en zyt vergenoegd met het tegenwoordige. Hebr. 13: 5.

Begeerte niet verstrikt nog verlokt te worden.

1. Houdet den indruk van Gods alweetend ooge levendig, en steld u veel voor zyn aangezichte; om rekenfchap aan uwen Heere te geven van de overleggingen uwes herten en de bedryven uwer handen.

2. Waakt over uw herte en genegenheden: een stuk van het uiterfte belang in onzen ganschen wandel: dat is Salomons bekende raad, die nooit genoeg kan ingestampt worden: Spreuk. 4: 23. *Behoed uw hert boven al wat te bewaren is: want daar uit zyn de uitgangen des levens.* Hy wil zeggen; gy draagt zorge voor uwe wenschelyke dingen, voor uw leven, gezondheid, goederen, name en andere belangens: maar boven die alle bewaakt en bewaart uw hert, dat het niet verlokt worde door de begeerlykheid der zonde. Komt de begeerlykheid, door de verzoeking aangestookt, opwellen, haast u om dezelve te onderscheppen zonder het minste gehoor te geven aan verleidende redeneeringen, en doodet uwe leden die op aarde zyn, onreinheid, [schandelyke] beweging, quade begeerlykheid en de gierigheid, welke is afgodendienst: om welke Gods toorn komt over de kinderen der ongehoorzaamheid. Kol. 3: 5, 6.

3. Houdet u stipt in de leerschoole van den hemelſchen Eliza, Jesus Christus, en leert uw hert en genegenheden uit te ſtrekken en te bepaalen tot haar onzichtbaar voorwerp, zonder herwaart en derwaart om te zwerven: hier toe worden we met herhalinge aangespoort: Kol. 3: 1, 2. *Indien gy dan met Christus opgewekt zyt, zo zoekt*

- zoekt de dingen die boven zyn, daar Christus is zittende aan de regterhand Gods: bedenkt de dingen die boven zyn, niet die op de aarde zyn. Daar Jesus is, is uw schat; daar uw schat is, moet uw hert zyn. Hoe meer uw geestelyk oog hier op staroogt, hoe het blinder word voor goud en zilver en 's werlds begeerlykheid. Ach! was ons herte met Jesus kruis, heerlykheid en goederen vervult, waren onze genegenheden hier mede opgenomen; (en wat past hen meer, wier burgerregt en wandel in de hemelen is?) wat ingang zoude de wereld vinden met haar verleidend aas en hoeren blanketsfel? met welk een veragtinge zoudenwe hare vergulde geschenken en bekoo- rende aanbiedingen versmaden, en zeggen? *ga weg Satan: de wereld en al is niet: 't Al is Al, dat my genoe- gen zal.*
- Matt. 6: 19-21. Fil. 3: 20. Matth. 4: 8-10. Lodenst. Uitspann. p. 141-152. Psalm. 119: 36, 37. Spreuk. 30: 8, 9, 10.
4. Davids bede zy veel de onze: *Neig myn hert tot uw getuigenissen en niet tot gierigheid: wend myne oogen af, dat- ze geene ydelheid zien: maak my levendig door uwe wegen.* ja voegenwe 'er by met Agur: *Ydelhejd en leugentaal doe verre van my: armoede nog rykdom geef my niet: voed my met het brood myns bescheiden deels.*

Eindelyk; worden u rykdommen uit een Vaderlyke hand geschonken; maakt 'er, gelyk Naäman, een edelmoedig en dankbaar gebruik van; zonder al te nauwkeurig te onderzoeken, wie het weerdig is. Zo vermaand de Apostel: *Den ryken in deze tegenwoordige wereld beveel, dat zy niet hoogmoedig zyn, nog hunne hoop stellen op de ongestadigheid des rykdoms; maar op den levenden God, Die ons alle dingen rykelyk verleend om te genieten. Dat zy weldadig zyn, ryke worden in goede werken, gaarn mededeelende zyn en gemeenzaam: leggende zig zelven weg tot een schat een goed fundament tegen het toekomende; op dat zy het eeuwig leven verkrygen mogen. Amen.*